

de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs

Reactie van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs op de internetconsultatie inzake het conceptwetsvoorstel ter implementatie van de vierde anti-witwasrichtlijn

Datum: 4 augustus 2016

Algemeen

1. De Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (hierna: NOB) stelt het bijzonder op prijs dat voor deze wetswijziging een consultatie plaats vindt doch betreurt het dat deze consultatieronde zich -welhaast traditiegetrouw- afspeelt gedurende een korte periode van 6 weken in de zomermaanden (5 juli tot 10 augustus) waardoor voor belangenorganisaties de mogelijkheid om in overleg met diverse experts tot een reactie te komen ernstig wordt beperkt. De NOB verzoekt daarom in toekomstige gevallen bij een consultatieperiode in de zomerperiode deze termijn op ten minste 8 weken te stellen.
2. De NOB merkt op dat de WWFT zich in toenemende mate richt op de identificatie en verificatie van cliënten en UBO's door instellingen. Het identificeren en verifiëren van de identiteit lijkt daarbij een doel op zich te worden met sancties op non-compliance. De relatie met het uiteindelijke doel van de WWFT - het tegengaan en melden van mogelijk witwassen of financieren van terrorisme - lijkt hierbij uit het oog verloren te worden. Het aantal meldingen van ongebruikelijke (en niet noodzakelijkerwijs ook verdachte) transacties en zeker het aantal transacties dat vervolgens als verdacht wordt aangemerkt staat nu al in schril contrast tot de inspanningen die instellingen moeten leveren en de kosten die zij moeten maken om aan alle verplichtingen met betrekking tot het cliëntenonderzoek ingevolge de WWFT te voldoen. De effectiviteit van deze inspanningen wordt verder nog beperkt door de geringe opsporingscapaciteit bij de politie, FIOD-ECD en Openbaar Ministerie.
3. De NOB ondersteunt de strijd tegen witwassen en financiering van terrorisme volledig doch is van mening dat de last van deze maatregelen die door de FATF (een overlegorgaan van staten) en de Europese Commissie en het Europees Parlement en de lidstaten van de Europese Unie worden getroffen, op deze wijze vooral bij private instellingen wordt gelegd zonder daar een dienovereenkomstige vergroting van de opsporings- en vervolgingscapaciteit tegenover te stellen.
4. Na de Wet identificatie bij dienstverlening (WID) die sterk rule based was, kwam de WWFT met een principle based approach, een ontwikkeling die de NOB heeft toegejuicht en waar de NOB nog steeds achter staat. De NOB constateert in dit conceptwetsvoorstel een terugkeer naar een gedetailleerde rule based approach van het cliëntenonderzoek. Daarbij worden instellingen uiteenlopend van de zelfstandig gevestigde belastingadviseur tot beursgenoteerde internationaal opererende banken en verzekeraars geconfronteerd met dezelfde regels. Deze one size fits all benadering gaat daarbij zeker voor de kleinere kantoren van beroepsbeoefenaren te veel klemmen. De compliance eisen worden zodanig aangescherpt dat het overigens ook voor de grotere kantoren steeds lastiger wordt om daaraan te voldoen, nu de eisen veelal

weinig rekening houden met de beperkte juridische en praktische mogelijkheden in een globaliserende wereld.

5. Belangrijke delen van de implementatie van de richtlijn zullen bij AmvB worden geregeld, waardoor de parlementaire controle hierop beperkt is. De NOB verzoekt met betrekking tot deze AmvB's de voorhangprocedure te volgen zodat deze belangrijke AmvB's ook door het parlement in de beoordeling betrokken kunnen worden. De NOB vreest overigens dat het regelen bij AmvB's betekent dat een onoverzichtelijke en gedetailleerde regelgeving ontstaat, waardoor de naleving wordt bemoeilijkt. Bovendien komt de gewenste uniformiteit van de regelgeving binnen Europa in gevaar.
6. De NOB pleit er voor dat de implementatiewet zo min mogelijk afwijkt van de vierde anti-witwasrichtlijn met het oog op uniformiteit van de regelgeving binnen Europa voor instellingen die binnen Europa met elkaar samenwerken.

Artikel 1

Identificeren

7. Deze term wordt omschreven als 'opgave laten doen van de identiteit'. De NOB wijst er (nogmaals) op dat dit een onjuiste omschrijving is van de term "identifying" uit de richtlijn. De omschrijving in de Nederlandse wetgeving veronderstelt dat een identiteit alleen achterhaald kan worden doordat een ander daar opgave van doet op verzoek van de instelling. Het is evenwel zeer goed mogelijk dat de identiteit op andere wijze achterhaald wordt, bijvoorbeeld doordat de combinatie van naam en foto op internet te vinden is. Daarmee is een identiteit van een betrokkene vastgesteld, die vervolgens afhankelijk van diens rol geverifieerd dient te worden. De NOB stelt daarom voor als omschrijving van 'identificeren' te hanteren 'de identiteit vaststellen' en bij 'verifiëren' 'de juistheid van de identiteit vaststellen'.

Familielid van een politiek prominente persoon

Persoon bekend als naaste geassocieerde van een politiek prominente persoon

Politiek prominente persoon

8. De NOB is er geen voorstander van dat de PEP definitie en de daarmee samenhangende begrippen worden geregeld in een AmvB. Dit vermindert de leesbaarheid van de wet en vergroot het gevaar van definities die afwijken van de richtlijn.

Uiteindelijk belanghebbende

9. De NOB is er geen voorstander van dat de UBO definitie wordt geregeld in een AmvB. Dit vermindert de leesbaarheid van de wet en vergroot het gevaar van definities die afwijken van de richtlijn.
10. De richtlijn introduceert de mogelijkheid om in bepaalde specifieke gevallen een persoon of personen behorend tot het hoger leidinggevend personeel te noteren als

UBO(s). Het gaat om de gevallen waar (a) geen persoon of personen zijn te achterhalen die (direct of indirect) via aandelen, stemrecht of eigendom kwalificeren als UBO en ook geen persoon of personen zijn achterhaald die zeggenschap met andere middelen hebben, of gevallen waarin twijfel bestaat of de achterhaalde personen wel UBO zijn, en “(b) geen gronden voor verdenking bestaan”. Dit is letterlijk overgenomen op pag. 4 van de MvT bij het conceptwetsvoorstel. De NOB vindt het onder (b) bepaalde niet duidelijk en vraagt dit toe te lichten

Artikel 2b, 2c en 2d

11. De NOB heeft bezwaar tegen de verregaand gedetailleerde voorschriften in deze artikelen vanwege de ‘one size fits all’ benadering waarbij de maatstaf vooral is ingegeven door (zeer) grote instellingen. Hier wreekt zich dat regelgeving die geschreven is voor financiële instellingen van toepassing is verklaard op zelfstandige beroepsbeoefenaren. Op blz. 25 van de MvT wordt in de 3^e alinea gesteld dat *‘Van een instelling wordt verwacht dat zij op een continue basis haar organisatie doorlicht ten einde te beoordelen in welke gevallen en bij welke bedrijfsonderdelen er risico’s op witwassen en financieren van terrorisme bestaan.’* Dat er zich onder de instellingen vele zeer kleine kantoren van belastingadviseurs bevinden lijkt hier volledig uit beeld te zijn geraakt. De gedachte is misplaatst dat deze instellingen voortdurend bezig moeten zijn met het bestrijden van witwassen en terrorismefinanciering terwijl de realiteit is dat deze beroepsbeoefenaren procentueel zelden met witwassen of het financieren van terrorisme te maken krijgen. Dit geldt overigens voor deze beroepsgroep ook voor de grotere kantoren. Voor de zeer grote ondernemingen is de eis dat de dagelijkse leiding goedkeuring moet geven voor de gedragslijnen, procedures en maatregelen weer veel gevraagd. Deze aanwijzingen misstaan ook in de principle based approach van de WWFT.

Artikel 3 lid 2 onder b, lid 3 onder a, lid 5 onder b en c

12. De NOB merkt op dat het wegvallen van een ondergrens voor de UBO vooral bij personenvennootschappen tot onuitvoerbare situaties kan leiden in het geval van grote vennootschappen met veel UBO’s. De nog uit te brengen AmvB inzake de UBO zal voor deze situaties van grote betekenis zijn.
13. De NOB is voorts van mening dat de vervanging van ‘risicogebaseerde, adequate maatregelen’ door ‘redelijke’ maatregelen niet zinvol is temeer daar de MvT stelt dat hiermee wordt bedoeld dat het niet langer relevant is of er een risico bestaat, doch slechts van belang is dat er een redelijke inspanning wordt gedaan. Daarmee is de relatie tussen het nut van de inspanning en het risico doorbroken en verschuift dit naar een verzwaarde nalevingslast zonder dat daarmee een bijzonder doel gediend wordt. Overigens merkt de NOB op dat de term ‘redelijk’ minder dwingend overkomt dan ‘risicogebaseerd, adequaat’, zodat in dat opzicht de voorgestelde wijziging geen verduidelijking oplevert.

Artikel 3 lid 9

14. De eis dat de instelling het cliëntenonderzoek aantoonbaar afstemt op de risicogevoeligheid voor witwassen of financiering van terrorisme, is de implementatie van art 13 lid 4 van de richtlijn. De toevoeging ‘van het type cliënt, zakelijke relatie, product of transactie’ is een nodeloze en te ver gaande detaillering. Deze veronderstelt dat dit soort fijnmazigheid voortdurend mogelijk en nodig is. De NOB verwijst naar hetgeen hierboven is opgemerkt in alinea 2 en 11 en merkt op dat dit wederom een verzwaring van de nalevingseisen is die niet past bij het risico van de sector in Nederland.

Artikel 6

15. De NOB betreurt het dat door de wijziging van artikel 6 (het weglaten van de opsomming van cliënten waarop in ieder geval een vereenvoudigd cliëntenonderzoek kan plaatsvinden) onduidelijkheid ontstaat in hoeverre de cliënten in de sfeer van geregistreerde instellingen, overheidsorganen enzovoort vallen onder een vereenvoudigd cliëntenonderzoek. Juist dit soort cliënten en vooral overheidsorganen bleken ten tijde van de WID zeer lastig zo niet onmogelijk te identificeren/verifiëren door hun omvang, afwijkende rechtsvorm en gebrek aan capaciteit tot medewerking. De NOB vraagt aandacht voor dit punt. De uitwerking in een AmvB van de risicofactoren waarmee rekening moet worden gehouden (de NOB begrijpt dat de AMvB gebaseerd zal zijn op bijlage II van de richtlijn) zal de naleving van deze regelgeving op zichzelf compliceren en verzwaren.

Artikel 8 lid 7

16. Het wegvallen van het verschil tussen een in Nederland gevestigde Nederlandse cliënt/PEP of UBO/PEP en een niet in Nederland gevestigde dan wel niet-Nederlandse cliënt/PEP of UBO/PEP is een wijziging die tot gevolg heeft dat voortaan ook bij dienstverlening aan een Nederlandse cliënt in Nederland altijd een PEP-check moet plaatsvinden inclusief de passende maatregelen om de bron van het vermogen en de middelen gebruikt bij de transactie/relatie te achterhalen. Dit betekent een aanzienlijke toename van de administratieve en nalevingskosten voor belastingadviseurs. De NOB betreurt het daarom dat het verschil tussen PEP's in Nederland en buiten Nederland verdwijnt. De NOB vraagt zich af of het noodzakelijk is dat dit verschil verdwijnt, omdat in geval van een in Nederland woonachtige of gevestigde cliënt dan wel UBO er op verschillende wijze informatie beschikbaar is. De NOB vraagt hier om een nadere toelichting.

Artikel 17 lid 2

17. In dit artikel wordt de termijn waarbinnen de instelling nadere gegevens of inlichtingen moet verstrekken aan de FIU gewijzigd van “binnen de door de Financiële inlichtingen eenheid gestelde termijn” gewijzigd in “onverwijld”. De NOB heeft bezwaar tegen deze wijziging van artikel 17 lid 2 die niet wordt ingegeven door de richtlijn. De NOB is van mening dat hier wederom sprake is van een knellende one

size fits all approach. De NOB wijst er op dat belastingadviseurs (en accountants maar ook andere beroepsgroepen) ongebruikelijke transacties veelal waarnemen bij gelegenheid van het raadplegen (opstellen) van jaarstukken dan wel het doen van aangifte en derhalve maanden of jaren na de ongebruikelijke transactie. Ook wijst de NOB er op dat de behandeling van meldingen aan de zijde van FIU en OM doorgaans veel tijd in beslag neemt. De NOB vindt het dan niet evenwichtig in alle gevallen wettelijk een onverwijldde reactie te vragen, waardoor de instelling nodeloos het gevaar loopt van non-compliance. De NOB stelt daarom voor dat de FIU een redelijke termijn stelt rekening houdend met de mate van spoed in het concrete geval.

Artikel 20b

18. Artikel 2d legt de taak van het doen van een melding ingevolge artikel 16 WWFT bij de compliance functie. Dit is conform hetgeen de NOB altijd heeft bepleit. Artikel 20b van het conceptwetsvoorstel stelt nu dat een werkgever een medewerker van een instelling die zelf te goeder trouw een melding doet, niet mag benadelen. Dit lijkt in strijd met artikel 2d en zou opgevat kunnen worden als een vrijbrief voor elke medewerker om in strijd met de procedures van de instelling zelf te gaan melden. De NOB stelt voor om in de MvT op te nemen dat dit niet betekent dat een medewerker zich niet aan de interne regels hoeft te houden en dat als er geen goede grond is voor een medewerker om de interne regels niet te volgen daar wel gebruikelijke disciplinaire gevolgen aan verbonden kunnen zijn.

Artikel 29 en volgende

19. De NOB vindt het zorgelijk dat belastingadviseurs worden belast met een regelgeving die in het consultatiedocument weer zwaardere eisen stelt dan voorheen en die niet in verhouding staat tot het risico in de sector en de bijdrage aan de bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering doch die wel gepaard gaan met dwangsommen en bestuurlijke boetes geregeld bij AmvB, te meer nu het hier gaat om (in de woorden van de MvT, pag. 48) “relatief hoge boetes die op grond van de Wwft kunnen worden opgelegd en die in dit wetsvoorstel verder worden verhoogd”.

Artikel 33

20. Artikel 33 WWFT regelt de vastleggingseisen met betrekking tot de gegevens verkregen door het cliëntenonderzoek. Het consultatiedocument voegt in artikel 33 lid 1 onder a sub 1° na ‘cliënt’ toe ‘of de uiteindelijk belanghebbende’. Hierdoor worden de eisen die gesteld worden aan de te verkrijgen gegevens met betrekking tot de UBO ‘via de achterdeur’ op onwerkbaar wijze uitgebreid en wederom een aanzienlijke administratieve last en nalevingslast geïntroduceerd. Het gevolg van deze wijziging is niet alleen dat de geslachtsnaam, de voornamen, de geboortedatum, het adres en de woonplaats dienen te worden achterhaald, terwijl voor identificatie op dit moment elke identificerende combinatie van gegevens volstaat, maar dat tevens verificatie dient plaats te vinden aan de hand van een persoonsidentificerend document. Hierbij wordt uit het oog verloren dat in veel gevallen vooral in het internationale verkeer in het geheel geen contact plaats vindt met de UBO. De UBO is immers niet de cliënt en kan zelfs een minderheidsaandeelhouder zijn (thans nog 25%+, straks wellicht een

nog geringer belang/zeggenschap), die geheel buiten de transactie staat. Ook een 100% UBO hoeft overigens geen enkele betrokkenheid met de transactie en de dienstverlenende instelling te hebben.

21. Er is derhalve in dit soort gevallen geen moment waarop de instelling een identiteitsbewijs kan inzien en de identiteit van de persoon in kwestie kan verifiëren met een foto in het identiteitsbewijs. Het is naar de mening van de NOB essentieel in dit soort gevallen te verifiëren dat degene wiens naam als UBO genoemd wordt juridisch daadwerkelijk ook de UBO is en derhalve dat de aandeelhoudersrelatie dan wel de zeggenschap relatie van genoemde persoon wordt vastgesteld. Diens beeltenis heeft geen toegevoegde waarde bij gebrek aan een persoonlijke én juridische relatie met de instelling. Anders gezegd, de verificatie zou zich moeten richten op de relatie van de geïdentificeerde UBO met de cliënt en niet op diens identiteit.
22. De NOB merkt op dat een vennootschap waarvan de aandelen uiteindelijk middellijk gehouden worden door een UBO geen enkele juridische mogelijkheid heeft om een identiteitsbewijs in te zien ter verificatie dan wel een afschrift daarvan te achterhalen. Waar het achterhalen van dit soort documenten van de vertegenwoordiger van een cliënt al de nodige problemen veroorzaakt zal dit eens te meer gelden voor de UBO. Men is vaak bevreesd voor het in verkeerde handen raken van dit soort gegevens.
23. De NOB is van mening dat deze nadere eis buitengewoon belastend kan zijn voor instellingen die internationaal diensten verlenen, nauwelijks bijdraagt aan het doel van de WWFT, niet wordt gesteld door de richtlijn en om goede redenen dan ook niet opgenomen zou moeten worden in de WWFT.

Artikel 34a lid 1

24. Belastingadviseurs en andere beroepsbeoefenaren gebruiken de persoonsgegevens verkregen uit het cliëntenonderzoek ook voor de normale dienstverlening van de instelling. Artikel 34a lid 1 lijkt hier geen rekening mee te hebben.

Artikel 34a lid 3

25. In het voorgestelde artikel 34a lid 3 wordt aangegeven dat de op grond van de WWFT verzamelde persoonsgegevens vernietigd moeten worden bij het verstrijken van een bewaartermijn van vijf jaar, tenzij bij of krachtens wettelijk voorschrift anders is bepaald.
26. Voor (onder meer) beroepsbeoefenaren geldt in beginsel een bewaartermijn van de administratie tot 7 jaar na afloop van de dienstverlening. Als een belastingplichtige inkomsten of vermogen uit het buitenland heeft, kan er gedurende 12 jaar een navordering worden ingesteld. In die situatie zal de belastingadviseur gedurende 12 jaar de gegevens willen bewaren. De NOB vraagt of hier rekening mee gehouden kan worden.

Artikel 38 lid 3

27. Lid 1 van artikel 38 bepaalt dat ten aanzien van cliënten waarnaar reeds cliëntenonderzoek is verricht voor de inwerkingtreding van de implementatie van de vierde anti-witwasrichtlijn, de instelling bij eerste gelegenheid het cliëntenonderzoek ingevolge de nieuwe regels verricht. Lid 3 bepaalt dat de dagelijkse beleidsbepaler die verantwoordelijk is voor de naleving van de WWFT door de instelling beslist of een cliëntrelatie wordt voortgezet (art. 38 lid 3 WWFT). De NOB gaat er van uit dat deze bevoegdheid intern gedelegeerd kan worden.
28. Uiteraard is de NOB graag bereid bovenstaande punten nader toe te lichten.